KOIVISTON viesti

Nro 11 Marraskuu 2006 **Koivistolaisten kotiseutulehti vuodesta 1944 lähtien**

Taas on Kaljaasin Kannella itketty, naurettu ja laulettu. Kiitos käsikirjoittaja Eeva Jaloselle, ohjaaja Auli Jokelalle, Hollolan Näyttämölle ja koivistolaisille avustajille. Näin elämyksellisesti koivistolaiset tarinat tallentuvat ja välittyvät jälkipolville. Niin kauan kansat ja kulttuurit elävät, kuin heidän tarinansa elää.

Evakkomuistot sarjakuviksi

Evakkomuistot saivat uuden muodon, kun matkan lapsena tai nuorena kokeneet piirsivät niistä sarjakuvia lokakuussa Lahdessa järjestetyssä työpajassa. Osa pisti omia muistoja ylös ensimmäistä kertaa, osa kuvitti jo aiemmin kirjoittamiaan muistelmia. Kuvaan pääsivät niin hankeen pudonnut pikkuveli kuin päälle kaatunut kuuma vesikattilakin.

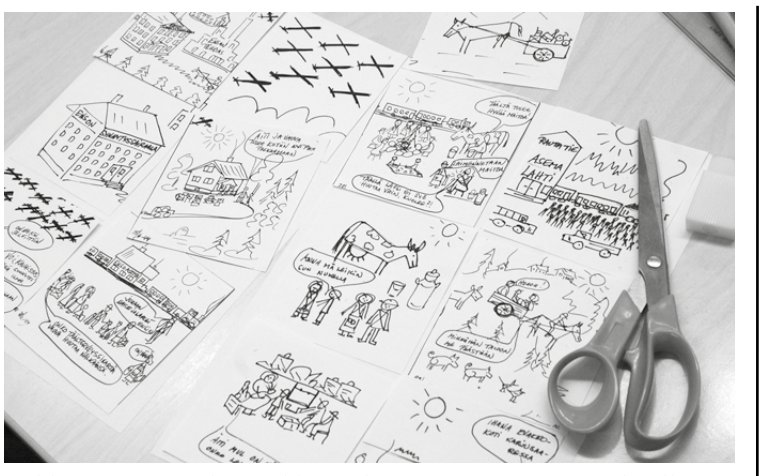

Sirkka-Liisa Mäntylän evakkomatkan tarina muotoutui vähitellen irrallisista kuvista, joiden tapahtumista hän on kuullut sukulaisilta.

- Olen lähtenyt evakkoon 11 päivää vanhana ja haluaisin löytää tapahtumia ja tunnelmia, jotka ovat varmasti vaikuttaneet elämääni. Monesti on ollut hyvin ahdistava tunne ja tippa silmään, vaikka en tapahtumia itse muistakaan, Ensossa syntynyt Sirkka-Liisa Mäntylä kertoo.

Mäntylä päätyi piirtämään vanhempien ja sukulaisten kertomuksista tarinan, johon kuuluvat monet pysähdyspaikat ja eläimet. Pohtiessaan ruutujen järjestystä hän toteutti pajan perimmäistä tarkoitusta: tarinoiden, kokemusten ja tunnemuistojen kirjaamista itselle ja jälkipolville.

Viipurin maalaiskunnasta lähtenyt Tuula Pukero muistaa matkan kolmivuotiaan lapsen silmin. Hän kiittelee sarjakuvaa ilmaisusta, jossa on mahdollista näyttää yksityiskohtia ja tapahtumia juuri lapsen näkökulmasta.

- Lapsen silmin kun seurasi tapahtumia, ei koskaan voinut tietää, kuka oli vihollinen ja kuka ystävä. Tuntuu kuin minulla olisi ollut aina kylmä siitä lähtien.

Sarjakuvapiirtäjä Reima Mäkinen neuvoi sarjakuvapiirtämisen tekniikkaa Vappu Rekoselle, Margareta Kuusiselle ja Tuula Storhammarille.

Kyllikki Grönholm on jo aiemmin kirjoittanut ylös muistoja, jotka hän koki kahdella evakkomatkallaan Valkjärveltä. Erityisen hyvin ovat muistossa 1942 tapahtumat, jolloin viisivuotias Kyllikki pääsi palaamaan kotiin.

Mitä mummi teki pienenä?

- Nyt pienimmätkin lapsenlapset alkavat kysellä, mitä mummi teki pienenä. Sarjakuvasta on tekstiä helpompi selittää tapahtumia ja tunnelmia lapsenlapsille.

jatkuu sivulla 4

Lapasten tekijä on monipuolinen käsityöihminen

Lahtelainen Pirkko Lång innostui keväällä ensi kertaa mukaan Koivisto Seuran käsityökilpailuun, jonka voiton hän vei perinteisillä Koiviston kintaillaan. Voitto ei ollut mikään onnenkantamoinen, sillä Lång on tehnyt käsitöitä pikkutytöstä asti.

- Nyt vasta oli aikaa pysähtyä tekemään jotain kilpailuun. Tuskin nytkään olisin osallistunut, jos Hilskan Asta ei olisi sanonut, että tee, Lång kertoo.

Tekijä haluaakin nostaa esille muut koivistolaiset, joiden kanssa hän keskustelee milloin perinnekäsitöistä, milloin koivistolaisista ruuista. Lapasen mallin hän sai Leena Frimanilta, joka toi näytille harsitun ja haalistuneen kintaan vuosikymmenien takaa. Lång piirsi vinosuunnikaskuviot paperille ja lähti etsimään sopivia lankoja.

jatkuu sivulla 4

Pirkko Lång piirsi kintaiden mallin Leena Frimanin vanhasta lapasesta.

Riikka Salokannel
Päätoimittaja

Evakkotiellä

Kun Kaljaasin Kannella –näytelmän Antto pyöräilee näyttämölle ja kertoo Annilleen, että lähtö tuli, en voinut mitään. Kyyneleet tulvahtivat. Enkä ollut yleisön joukossa ainoa. Mitä jos itse joutuisin lähtemään? Mikä huoli olisikaan läheisistä? Itse en joutunut, mutta äiti, mummo, koko suku joutuivat. 400 000 evakkoa, jotka kaikki luopuivat omasta kodistaan ja elämänpiiristään. Lähtö kosketti suoraan 10 prosenttia koko väestöstä. Sillä samalla evakkotaipaleella moni vieläkin on vähän irrallaan.

Berliinin Historiallisessa Museossa on juuri päättymässä näyttely: Erzwungene Wege-Flucht und Vertreibung in Europa des 20. Jahrhunderts. Näyttely kertoo kuinka 1900-luvun Euroopassa väestöä on siirretty kotiseuduiltaan. Häädettyjä on paljon myös tapettu. Armenialaisten karkotuksessa ja kansanmurhassa kuoli 1,5 miljoonaa. 1920-luvulla Kreikka ja Turkki kävivät kansalaisilla vaihtokauppaa. 2,6 miljoonaa ihmistä jätti kotinsa, 700 000 menehtyi. Oma lukunsa on juutalaisiin kohdistuneet karkotukset ja joukkomurhat. Näyttelyssä on mukana myös karjalaisten tarina.

Näyttely toi Suomen esiin poikkeustapauksena. Väestösiirtoihin ei liittynyt suurta kansanmurhaa kuten muualla. Evakkoon lähdettiin kahdesti. Lähtö oli vapaaehtoinen, sikäli kuin vaihtoehdotonta tilannetta voi vapaaehtoiseksi sanoa. Evakkojen asuttaminen onnistui rauhallisesti ja kansan yhtenäisyyttä lujittaen. Merkittävää on myös, että suuren yleisön saaneen näyttelyn kautta etäisen Suomen kohtaloa tuotiin esille eurooppalaisilla foorumeilla. Me emme ole yksin.

Aika yksin ja irrallaan ovat tämän päivän pakolaiset. Maahanmuuttajien kotoutuminen ei ole sujunut läheskään ongelmitta. Jos karjalaiset erottuivat puheliaisuudellaan ja murteellaan hämäläisistä ja pohjalaisista ja olivat "niitä siirtokarjalaisia" on somalipakolaisen tai kurdin olemus ja kulttuuri paljon, paljon vieraampaa.

Mutta ovatko ihmiset loppujen lopuksi niin erilaisia? Eikö meidän, evakkomatkan tai ainakin niiden vaikutukset kokeneiden olisi helpompi lähestyä näitä muita? Kuinka moni koivistolainen pitäjäseura on tavannut paikallisen monikulttuurikeskuksen väkeä vaikka yhteisillä ruokakursseilla? Keskitymmekö vain itseemme ja omaan kohtaloomme vai löytyykö meiltä avarakatseisuutta ja halua laajasti ymmärtää hyvin erilaistenkin kohtalotovereiden maailmaa? Ehkä ensivuoden toimintasuunnitelmaa laadittaessa voisimme vaikka vain hieman vilkaista ympärillemme ja osoittaa sitä kuulua vieraanvaraisuuttamme.

Hartaast´

Kuolemantuomio

Marraskuu on kuoleman kuukausi. Siksi varmaan, että luonto vetäytyy talveksi horrokseen, ikäänkuin kuolisi. Marraskuun alussa on myös perinteinen "vainajien päivä" tai pyhien marttyyrien ja autuaitten muistopäivä. Vanhat suomalaiset taisivat viettää kekrijuhlia kuolleitten muiston kunnioittamiseksi. Tänä vuonna maa sai lumipeitteen, ja maisema oli aivan jouluinen.

Muuan diktaattori sai heti pyhäinpäivän jälkeen kuolemantuomion, jota toinen puoli maailmaa hurrasi, toinen ei hurrannut. Pelätään, että väkivaltaisuudet lisääntyvät siinä maassa, missä tuomio julistettiin toteutettavaksi.

Protestanttisissa maissa ei hyväksytä kuolemantuomiota. Kristityillä on takataskussa aina toivomus, että pahantekijät katuisivat ja taipuisivat parannukseen ennen kuolemaansa. Heitä pidetään teljettynä loppuelämänsä vankiloissa. Jätetään kuitenkin Jumalalle mahdollisuus näyttää maailmalle, että paatunut rikollinenkin voisi muuttua sisäisesti, vaikkakin pysyisi ulkonaisesti häkissä. Iankaikkisuus voisi sitten olla vapautetun miehen. Ne, jotka pääsevät taivaaseen, eivät enää ole sisäisesti eivätkä ulkonaisesti vankeudessa.

Tavallinen ihminen voi saada kuolemantuomion lääkärinsä suulla. Jos on saanut tappavan sairauden, tavallisesti liian myöhään havaitun syöpäpesäkkeen, annetaan ennuste, jossa ei ole paljon tulkinnan varaa. Alkavat saattohoitovalmistelut. Hyvä on silloin, että rinnalla on puoliso, lapsia tai ystäviä, jotka tukevat viimeisessä taistelussa.

Kuolemantuomion ihminen voi julistaa itsekin itselleen, jos elää uhmaten terveyttään nauttimalla huumaavia myrkkyjä tai elämällä muuten huolimattomasti. Jotkut lausuvat toisillekin kuolemantuomioita polttamalla tupakkaa lasten varhaisesta iästä asti samoissa huoneissa tai ajamalla moottoriajoneuvoja holtittomasti tai juovuksissa. Elämää pitäisi viidennen käskyn mukaan suojella ja rakastaa, sekä omaa että muiden. Sodan läpikäyneet tietävät myös, miten paljon turhaa kuolemaa tuotetaan tyhmän omistamisenhalun vuoksi.

Maailmanhistorian kammottavin kuolemantuomio lausuttiin pari tuhatta vuotta sitten, kun rakas Vapahtajamme Jeesus, viaton ja puhdas Jumalan karitsa ripustettiin ristille Jerusalemin kaupungin ulkopuolella. Se kuolemantuomio, joka olisi kuulunut sinulle ja minulle, lausuttiin julki ihmiskunnan ikuiseksi häpeäksi. Sen teon kautta kuitenkin meillä jokaisella on toivo pelastuksesta ja pääsystä kirkkauden maahan, rauhan rannalle.

Kiitämme tänään Jeesusta, että Hän otti meidän tuomiomme päällensä, että Hänen kauttaan saamme elää, kun uskomme Häneen. Apostolin neuvojen mukaan emme halua myös langettaa lähimmäisillemme kadotus-, saati kuolemantuomiota. Luotamme armolliseen ja laupiaaseen Taivaalliseen Isäämme taas tänäkin talvena, että Hän suojelisi ja varjelisi enkeleittensä kautta meitä ja antaisi meille tasaisen tien kotiin asti

Valma Luukka

Koivistolaisten kirkkopyhää vietettiin Särkisalossa 17.9.2006

Särkisalon seurakunnan järjestämään perinteeksi muodostuneeseen tapaan vietettiin koivistolaisten kirkkopyhää Särkisalossa sunnuntaina 17.9.

Kirkossa pidetyssä messussa saarnasi rovasti Pertti Kivistö. kanttorina toimi Särkisalon kanttori Riitta Helenius. Ehtoollisen vietossa oli käytössä Koiviston kirkon messukasukka, jota säilytetään Särkisalon kirkossa.

Messun jälkeen kokoonnuttiin Karjalaan jääneiden muistomerkin äärelle, johon laskettiin Perniön ja ympäristön Koivisto-kerhon tuoma kukkalaite, sekä veisattiin muutama säkeistö Isänmaan virrestä. Muistotilaisuuden jälkeen siirryttiin kirkkokahville seurakuntataloon.

Särkisalon kirkkoherra -lääninrovasti Heikki Kivekäs- jää syksyn aikana eläkkeelle. Kiitokseksi ja muistoksi koivistolaisten hengenelämän hyväksi suorittamastaan työstä ja harrastuksesta hänelle luovutettiin Koivisto-kerhon lahjana kirja "Koivistolaiset evakkotiellä".

Lääninrovasti Kivekäs sanoi lahjan olevan hänelle hyvin mieluinen ja kertoi jälleen kerran, että hänen äidin-isänsä oli ollut pappina Koivistolla. Kivekkään äidin-isä Kaarlo Parikka on ollut Koivistolla apupappina joskus edellisen vuosisadan loppupuolella.

Kivekäs on ollut usein nähty vieras Koivistolaisten tilaisuuksissa. Perniössä järjestettyjen Koivisto-juhlien saarnamiehenä hänet muistettanee laajemmaltikin koivistolaisten keskuudessa. Hän on ollut myös mukana Koivistolle tehdyllä kotiseuturetkellä.

Ohjelma jatkui yhteiseti lauletulla koivistolaisten omalla laululla: "Mie muistan...", Turun seudun koivistolaisten puheenjohtajan Eero Ahtikarin tervehdyksellä ja tapahtumakerronnalla. Virrenveisuuta ja laulua säesti kanttori Riitta Helenius, joka niin ikään on veljensä Heikin tavoin Kaarlo Parikan jälkeläisiä.

Koivistolaisia oli kirkkopyhää viettämässä n. 40 henkeä Särkisalon-Perniön ympäristöstä ja Turun seudulta.

Koivistolaisten puolesta
Särkisalon seurakuntaa ja
ns. työntekijöitä kiittäen:
Ahti Kaukiainen

KOIVISTON-viesti

ISSBN 0780-1289
KUSTANTAJA:
Suomen Koivisto-Seura r.y.
Jäsenlehti
Ilmestyy kerran kuukaudessa.

Lehteen tarkoitetun ilmoitusmateriaalin tulee olla toimituksessa lehden ilmestymistä edeltävän kuun lopulla.

Toimitus ei vastaa sille lähetetystä materiaalista. Lehden vastuu ilmoituksista rajoittuu ilmoitushintaan.
Kirjoittajat vastaavat tekstien sisällön oikeellisuudesta ja toimittamiensa kuvien käyttöoikeuksista.
Toimitus voi tarvittaessa lyhentää tai muokata sille toimitettua aineistoa.
Liikeilmoitukset 50 snt/ppm
Kuolinilmoitukset 34 snt/ppm
Lasten kuvalliset onnittelut 6e/kpl

Aineisto mieluiten digitaalisena:
studio@salokanneltoivonen.fi
Muussa tapauksessa paperikopiot ja/tai disketti tai CD-levy sekä valokuvat postitetaan osoitteeseen:
Studio Salokannel & Toivonen,
Koiviston Viesti p. 03 7824 553
Päijänteenkatu 11, 15140 Lahti.
Aineisto palautetaan vain jos mukana on postimerkillä varustettu palautuskuori osoitteineen.

Tilaukset, osoite- ym. muutokset aina kirjallisena edellämainittuun osoitteeseen. Laita korttiin postitusosoite ja laskutusosoite, mikäli ne eivät ole samat. Tilauksia ei tarvitse uusia.
Seuran jäsenmaksu 20e, sisältää vuoden jäsenlehdet. Seuran kautta voi myös maksaa Karjalan Liiton jäsenmaksun 5e.
Lehdessä julkaisemattomia artikkeleita ja kirjoituksia tullaan julkaisemaan seuran nettisivuilla www.koivistolaiset.net

Jäsenlehden postituksesta pohjoismaihin +2e/vuosi, eurooppaan +7 e/vuosi muualle maailmaan +12 e/vuosi
Pankkiyht. Nordea Lahti 109130-305880

Päätoimittaja
Riikka Salokannel, 0400 94 96 95
Toimittaja
Ina Ruokolainen, 0400 355 243
Kuvatoimitus ja taitto
Rami Toivonen, 0400 780 398

Oli vuosi 1939 marraskuu Makslahti Römpötti

Minä, vuoden vanha, kävelemään jo 8 kuukauden ikäisenä oppinut tytöntyllerö, sain selkääni pienen repun, johon oli joitakin tavaroita pakattuna ja seurasin vanhempiani ja sisartani evakkomatkalle Kuhmoisiin. En muista kuinka kauan äitini kertoi meidän siellä olleen, mutta matka jatkui Orimattilaan Mallusjoelle, jossa veljeni Eero syntyi. Sieltä muutimme Turun saaristoon Kakskertaan pappilan suojiin. Papin poika, nimeltään kait Seppo Mäkelä oli paras leikkikaverini siellä.

Isa oli vaikeasti sairas. Tukholmaan lähetetyt verikokeet saivat vastauksen: sairaus tunnetaan mutta ei ole parannuskeinoa. Kun välirauha tuli isä halusi ”kotiin kuolemaan”.

Matka takaisin Römpötille, jossa kotitalo oli ehjänä.

Hamara muistikuvani on myös Kakskerrasta. Seppo laittoi suksensa alas mäkea liukumaan ja komensi Aila!... hae heti sukset minulle... mäki tuntui äärettömän jyrkältä mutta kiltisti tein työtä käskettyä.

Römpötillä “pien koti”

Keittiössä ikkunan edessä pöytä. Muistan ihmetelleeni, miksi äiti ei koskaan istunut kun olimme syömässä. Hän seisoi aina pöydän vieressä valvomassa meidän pienten syömistä.

Kesällä juoksimme lepikon läpi lietteenrantaan uimaan. Lepikossa oli lehmänkakkaroita ja niitä vältellessa toiset tytöt pitivät kiirettä ja pelkäsin koko ajan jääväni jälkeen ja eksyväni. Muistan että hiekka oli aina kovin kuumaa.

Keväällä pääsin kuunteluoppilaaksi serkkuni Kososen Kirstin luokalle. Kuinka ihmeessä opettaja sanoi, ettei minun tarvitse viitata eikä vastata- tiesinhän omasta mielestäni kaiken. Kesken koulupäivän minut haettiin kotiin. Isä oli kuollut, nukkui sängyllä ihan hiljaa. En tiennyt mitä tehdä, mutta kun äiti itki ajattelin, että minunkin täytyy vaikka ei yhtään itkettänyt. Hautajaisista muistan vain sen, että minulle annettiin sinisiä orvokkeja hautaan heitettäväksi. Olisiko siitä johtunut etten vieläkään, yli kuusikymppisenä sinisistä orvokeista pidä. Vuosi oli 1943.

Isän kuoleman jakeen muutimme isän syntymäkotiin Kuolemajärven Hatjalahteen. Muistan ruuhet järven rannassa ja riihen tuoksun, ja “työni” akanoiden työntelyssä riihtä puitaessa. Joulupukki tuli sinne jouluna. Ihmettelin miksi pukki oli sotilasvaatteissa. Kotona Römpötillä joulupukki oli pienikokoinen ja joulupukin punainen.

Kesäkuun 4. päivä 1944. Olimme veljeni kanssa järven rannassa istuen lahonneen ruuhen reunalla. Iso tuomi oli täydessä kukassa, se tuntui aivan vaahtoavan. Sunnuntaiaamu oli niin kaunis kuin vain voi olla kesäaamu. Leikkimme häiriintyi äidin huutaessa kiireesti tulemaan. Taas lähtö edessä. Tavaroita ja huonekaluja vietiin kiireesti kujasia pitkin isolle tielle. Seuraava muisto on härkävaunu. Pyykkikorissa oli hiivaleipää ja pullaa, niitä söimme välillä. Joskus juna pysähtyi ja lentokoneitten jyly ja pommien ujellus oli korvia vihlovaa. Monet juoksivat ulos metsään. Matka jatkui Varsinais-Suomeen. Hellahuone oli vanhan poikamiehen talossa tien mutkassa Vaskiolla Halikon pitäjässä. Äiti teki töitä maalaistaloissa, työvoimapulaa oli. Muistan olleeni ihan onnellinen. Oli ruokaa ja kavereita. Naapurit Aino ja Armas Oksanen ottivat meidät ystävikseen ja olihan paikkakunnalla muitakin karjalaisia.

Koulun aloitin siellä. Alakoulun opettaja oli Kerstin Bergroth ja yläkoulussa Kalle Tähtinen. Mitään tavaraa ei kotoa tullut. En kehdannut antaa vaatekorttia opettajalle, vaikka olisin saanut uudet monot. Piilotin kortit koululaukkuun ja siitäkös kohu nousi, kun kenkiä ei alkanut kuulua. Äiti kävi opettajan kimppuun ja asia selvisi, varmaankin jos oikein muistan, vitsan kera.

Vuokraisäntämme teki kaikkensa saadakseen meidät häädettyä, piilotti sisäikkunat, otti pellit pois uunista, heitti lehmänlantaa lattialle. Muutimmekin sieltä vähän matkan päähän toisen karjalaisperheen asuttamaan taloon. Siinä oli vain kaksi huonetta mutta nähtävästi sopu antoi sijaa. Sisareni Iines oli tuolloin alle kaksikymppinen ja nuoriso kokoontui meille usein. Grammari soi iltaisin ja silloin opin kaikki sota-ajan iskelmät. Ne ovat vieläkin rakkaita, aina vaan paranevat mitä vanhemmaksi tulen. Kaljolan Tuula ja Suntermaan Pirkko ovat jääneet mieleeni kavereina. Samoin mieleen jäi kirkkaat tahtiyöt Kylmäojan ahteella kun odotimme illan viimeistä linja-autoa ja tätiäni tulossa kylään.

Porvooseen muutimme jouluaaton aattona 1948. Siitä alkoi uusi jakso.

Kirjoittaja
Aila Lindroos o.s. Nenonen
äitini Aino Nenonen o.s. Rousku

EVAKKOLAPSI

Hän istuu tuvan nurkassa
paperisäkin päällä
Yskii, yskii, hinkuu..
se on tullut vaelluksen sadesäällä.
Äiti, äiti, koska äiti saapuu..
sieltähän se, sateesta, päällä risainen kaapu.

Talvella taas yskä riepoo lasta
voi, voi sanoo äiti, älä yski niin kovasti
luulevat keuhkotaudiksi.
Taas istuu ”lapsi” vuokramökin penkeillä
”uskaltaakohan täällä yskiä ja henkäillä”
Emäntä huitoo, näyttää, neuvoo, ”Laita näin, laita”
katsos nää kaikki on minun maita.

Kirsti Laaksonen, evakkolapsi itsekin

– Puheenjohtajalt` iteltää –

Kielletyt kartat

Maaliskuussa 1945 Valvontakomissio esitti vaatimuksen, joka tyrmistytti suomalaisia. Kaikki Neuvostoliitolle luovutettujen alueiden suurimittakaavaisten karttojen painokset ja ilmakuvat oli koottava ja toimitettava Valvontakomissiolle. Karttojen täydellinen luovuttaminen oli kaikkein hankalimpia vaatimuksia, joita Valvontakomissio Suomelle esitti. Suomesta Neuvostoliittoon luovutettiin yli 16 miljoonaa karttalehteä, liki 40 rautatievaunulastillista karttoja.

Maanmittauslaitos luovutti arkistostaan kaikki kartat ja ilmakuvat mittakaavaluokissa 1:20 000 – 1:500 000. Aikojen kuluessa tutkijoiden ja erityisesti pois muuttamaan pakotettujen karjalaisten keskuudessa kiinnostus karttoja kohtaan heräsi. Maanmittaushallitus ryhtyi vähitellen kokoamaan historiallisen kartta-arkistoonsa luovutetun alueen karttoja. Näitä löytyi maanmittaushallituksen virkamiesten kodeista ja ”saunan vintiltä”. Vähitellen saatiin koottua lähes täydelliset kokoelmat karttoja, joita periaatteessa ei saanut olla olemassa viranomaisten hallussa. Paine näiden karttojen käyttöön kasvoi vuosi vuodelta.

Maanmittaushallitus kävi vuosien varrella useita neuvotteluja Ulkoasianministeriön kanssa karttojen saamisesta yleiseen jakeluun. Vuonna 1962 ulkoasianministeriön päätös oli selkeä: kartat on pidettävä salaisina. Vuonna 1984 pidetyssä neuvottelussa jo avoimesti pohdittiin, onko kartoilla muuta kuin historiallista arvoa. Käytäntö kuitenkin muuttui vasta 1989, jolloin ulkoasiainministeriö totesi, ettei se näe estettä luovutettuja alueita koskevien karttojen julkaisukiellon kumoamiselle vanhentuneena.

Sen jälkeen karttojen kopioita on voitu luovuttaa sekä Maanmittauslaitoksen että Puolustusvoimien Topografikunnan arkistoista. Vuonna 2001 kartat digitoitiin ja julkaistiin neljänä CD-levynä. Niitä on saatavilla kaikista maanmittaustoimistoista.

Nyt on ilmestynyt myös kaupallinen tuote: kirja nimeltä ”Kielletyt kartat”, jonka on julkaissut kustannusosakeyhtiö Atlas Art. Kartastoon on kerätty kielletyt kartat 1:100 000 luovutetulta alueelta. Kirjassa on myös tarkkojen maastokarttojen 1:20 000 nimistö (yli 37 000) hakemistona. Kartastossa olevien ohjeiden avulla voi tilata tarkan maastokartan haluamastaan alueesta luovutetulta alueelta.

Jarmo Ratia

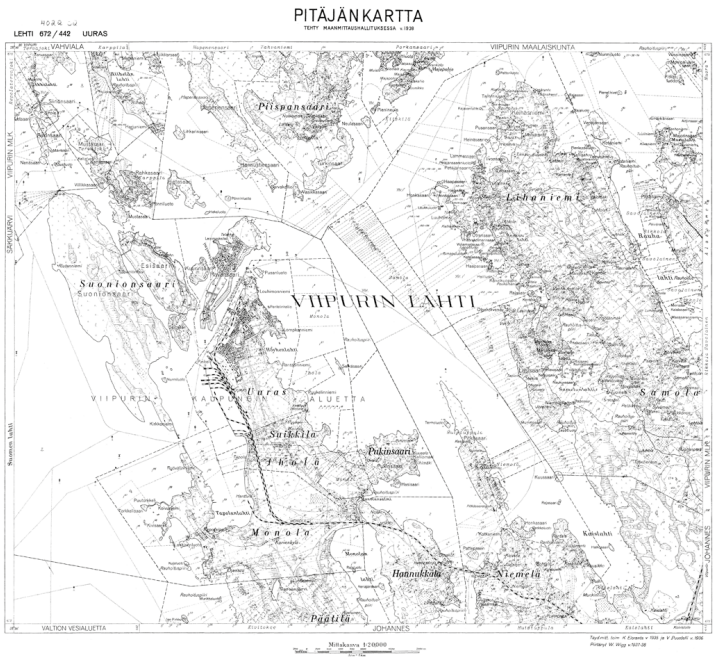

Suomen Koivisto-Seura r.y.
Perustettu 1948

Toimii koivistolaisten yhdyssiteenä
- järjestää kotiseututilaisuuksi
- harjoittaa julkaisutoimintaa
- suorittaa kotiseutukulttuuriin liitty vää kokoamista ja tallentamista.

Puheenjohtaja, Jarmo Ratia
Museokatu 24 A 20, 00100 Helsinki
puh. 09-447 748, 040-745 2627
Varapuheenjohtaja, Juha-Veikko Kurki
Koivistontie 2 C, 02140 Espoo
puh. 09-541 6751, 0400-601 838
Sihteeri, Marja-Leena Montonen
Susisuontie 36, 06200 Porvoo
puh. 019-668 811, 040-500 5026
varalla Riitta Nurmi, Porvoo
Taloudenh. Karjalan Tilikeskus/Vitikainen
Ratakatu 47, 53100 Lranta p. 05-5448850

Perinnetoimikunta, Jorma Simola pj.
Pertonpolku 11, 48410 Kotka
puh. 05-228 5621
Taidetoimikunta, Leena Airaksinen pj
Metsäpirtintie 10 A 1, 02130 Espoo
puh. 09-455 0501
Jälkipolvitoimikunta, Hanna Silfver pj
Kalastajantie 7, 20780 Kaarina
puh. 02-243 2940
Hallituksen muut jäsenet:
Raimo Kyytsönen, Mäntsälä. 019-6872845
varalla Hannu Veijalainen, Lahti
Eero Ahtikari, Piikkiö. 050-525 5174
varalla Airi Saarinen, Turku
Risto Kitula, Perniö. 02-735 4328
varalla Ahti Kaukiainen, Salo
Esko Kaukiainen, Tuusula. 0400-800 752
varalla Pertti Hämäläinen, Espoo
Virpi Huhtanen, Espoo. 0440-501 806
varalla Heidi Myllyniemi, Helsinki
Hanna Silfver, Kaarina. 02-243 2940
varalla Tuula Koppinen, Espoo
Jorma Simola, Kotka. 05-228 5621
varalla Mirja Haapanen, Hamina

Koivisto-säätiö:
Hallituksen pj. Sirpa Taskinen
Intiankatu 11, 00560 Helsinki
puh. 09-797 011
Säätiön asiamies Pertti Hoikkala
Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo
puh. 040-583 5397
www.koivistolaiset.net

I.R.

Lapasten tekijä, sivulta 1

- Myyjän kanssa valitsimme parhaiten toisiinsa sopivat neljä väriä, jotka ovat minusta hyvin karjalaiset. Ilmeisesti malli on aika yleinen, sillä kilpailutöissäkin oli kolmet melkein samanlaiset ja samoilla väreillä.

Långin lapasissa tuomaristoa ihastutti juuri värivalinta, yhdistelmä tummaa harmaata, vaaleaa beigeä, kirkasta punaista ja havunvihreää. Erityisen tyytyväinen kutoja itse on varsiosaan, jonka punavihreä raidoitus muistuttaa kansallispukujen hamekangasta.

Myös siisti lopputulos toi kiitoksia. Långin lapaset ovatkin kädessä tiiviin ja napakan tuntuiset. Kirjoneuleen yksi alkuperäinen tarkoitus olikin tehdä lapasesta lämpimät ja kestävät.

- Jos kuviossa on pidempiä kuin kolmen silmukan lankajuoksuja, sidon ne jo kutoessa. En pidä mallia mitenkään vaikeana kokeneelle kutojalle.

Ensimmäiset kirjoneuleensa Lång toteutti jo tyttöiässä, silloin Villasen nimellä. Tallella ovat mm. 1950-luvun lapaset, joissa on kaunis tähtikuvio. Lisäksi Pirkko Lång on neulonut sukkia, villatakkeja ja –paitoja, tarpeen mukaan. Käsitöitä on syntynyt paljon myös kangaspuissa ja nypläämällä.

Vuodesta 1959 Lahdessa asunut Lång on aktiivinen koivistolaisten tapojen vaalija. Perinne on siirtynyt myös eteenpäin, sillä tytär Hannele Lång on kirjoittanut Villasten sukuseuran kirjan.

Joulun alla Lång yrittää ehtiä kutoa vielä muutamat lapaset, joista hän on saanut myös tilauksia. Odottamassa on useita Koiviston saarista kotoisin olevia malleja. Aikaa vievät myös Lahden koivistolaisten myyjäiset ja niitä edeltävät ruokatalkoot, joissa syntyy myyntiin mm. hapanlohkoa ja rusupiirakkaa.

Ina Ruokolainen

Lahdessa asuva Pirkko Lång, s. Villanen, on monipuolinen ja ahkera käsitöiden tekijä, jolta riittää aikaa koivistolaisten perinteiden vaalimiseen.

Koiviston saarista tulevat pienikuvioiset kirjoneulemallit ovat Pirkko Långin seuraava haaste.

Evakkomuistot sarjakuviksi, sivulta 1

Margareta Kuusisen muistot eroavat muista, sillä hän ei lähtenyt joukkoevakuointien mukana, vaan omia väyliään pitkin 14-vuotiaana. Vaikuttavassa kuvassa hän menee piiloon pöydän alle, kun jatkosodassa sattunut ammusjunan räjähdys särkee kaikki korkean virastotalon ikkunat.

- Jo isäni piti päiväkirjaa sodan aikana ja piirsi kuvia sinne väliin. Minäkin olen maalannut koko ikäni, joten halusin kokeilla tällaista tapaa kirjata muistoja.

Työpajan ohjaaja, sarjakuvapiirtäjä Reima Mäkinen kiittää osallistujia todentuntuisesta ajankuvasta ja lapsen näkökulmasta, joka tekevät teoksista mielenkiintoisia. Kuvissa on paljon arkipäivässä tärkeitä asioita kuten eläimiä, vaatteita ja tarvekaluja.

- Olemme yrittäneet keskittyä pieniin yksityiskohtiin, asentoihin, ilmeisiin ja eleisiin. Yhden päivän juttelimme torakoista ja luteista. Myös hevoset ovat olleet monelle tärkeitä.

Evakkomatka-sarjakuvatyöpaja oli osa Sarjakuvan lokakuu –tapahtumaa, jonka järjestivät yhteistyössä Lahden ammattikorkeakoulun Muotoiluinstituutti ja Helsingin yliopiston Koulutus- ja kehittämiskeskus Palmenian hallinnoima Lahden kulttuuriset merkit -hanke. Pajan toinen ohjaaja oli tutkija Terhi Willman, joka tekee tutkimusta Viipurin tienhaaralaisten vaiheista.

Ina Ruokolainen

Kyllikki Grönholm ikuisti muiston, jossa pikkuveli putoaa reestä ja katoaa hetkeksi.

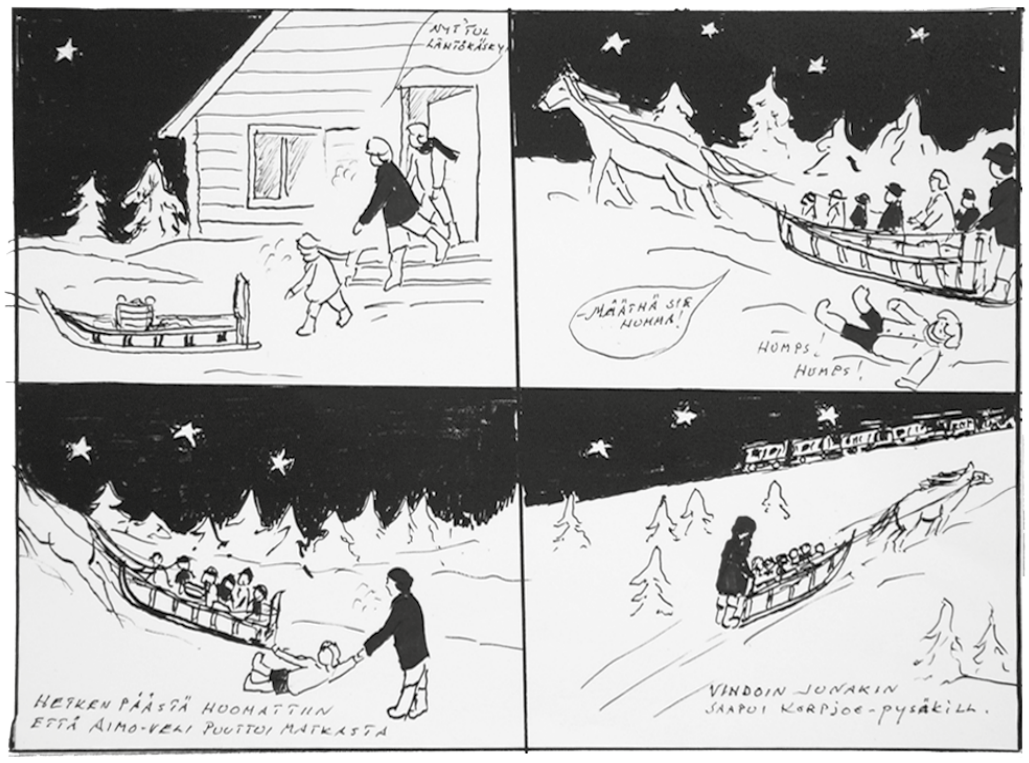

Kuvataidekuulumisia Koivisto-juhlilta

Mitäpä olisivat juhlat ilman koivistolaisten iloista puheensorinaa. Aiheina olivat entiset yhteiset muistot ja nykyiset kuulumiset. Keskustelun lomassa piipahdettiin näyttelyissä, jotka eivät olleet suinkaan juhlien vähäisintä antia. Sekä aikuiset että lapset toivat oman taiteellisen panoksensa kesän juhlille.

Aikuisten näyttelyyn osallistui 13 taitavaa kuvantekijää ja näyttely oli korkeatasoinen. Taiteen lajeista olivat esillä akvarellit, öljymaalaukset, grafiikka sekä kuvanveisto. Katsojia näyttelyyn riitti koko juhlien ajan.

Koivisto-Säätiö jakoi jälleen kannustusstipendit. Tällä kertaa stipendien saajina olivat Leena Laiho, Olavi Heino, Sari Andersson ja Lea Peippo. Kukin heistä sai 50 €.

Lasten ja nuorten kuvataidekilpailuun osallistui 23 lasta tai nuorta. Tänäkin vuonna oli vaikea valita voittajia, varsinkin 7-11 -vuotiaiden sarjassa. Mutta kun kerran kilpailusta on kyse, paremmuusjärjestys on vain löydyttävä. Marja Sailo jakoi palkinnot.

1-6 -vuotiaiden sarjassa kaikki palkitut seisoivat samalla viivalla ja

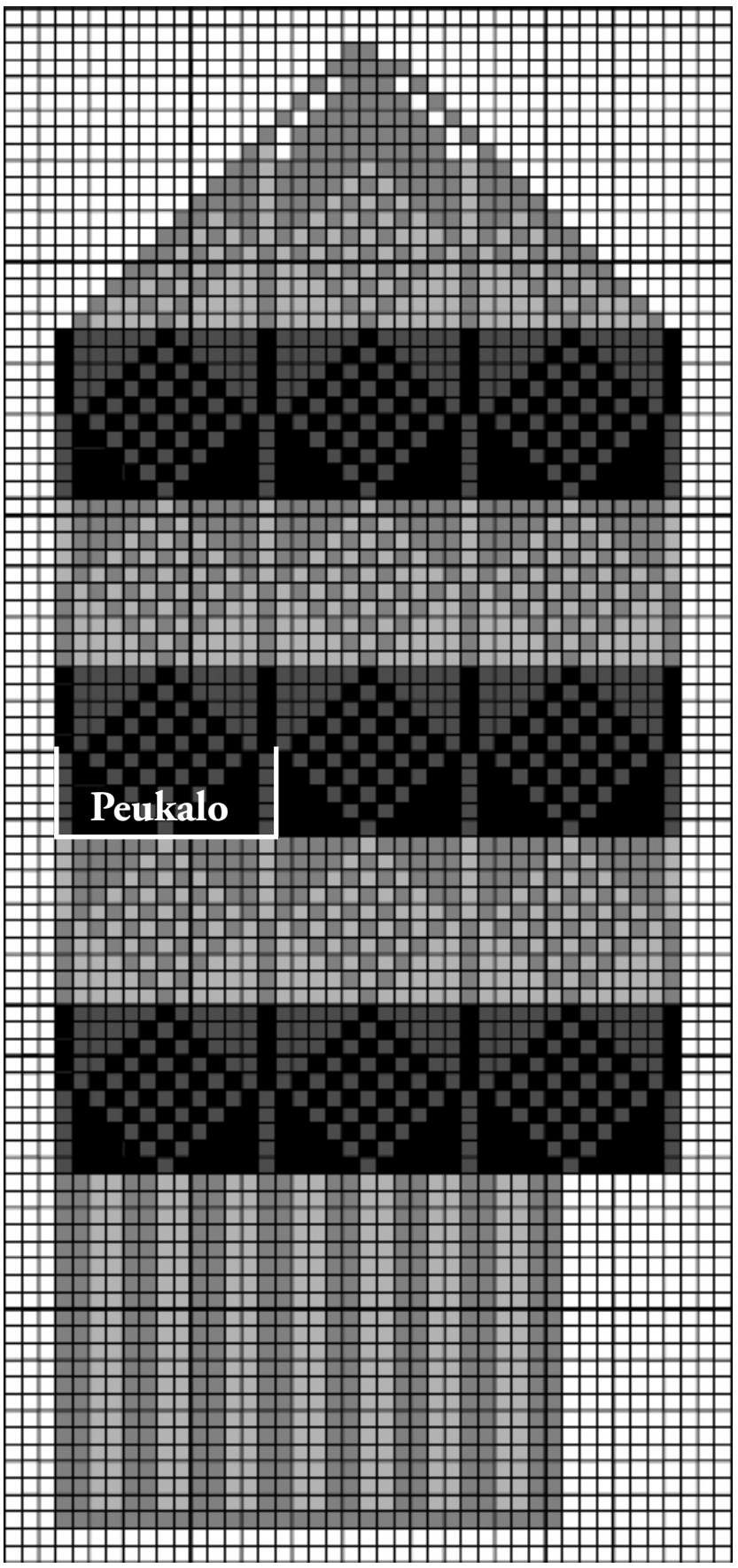

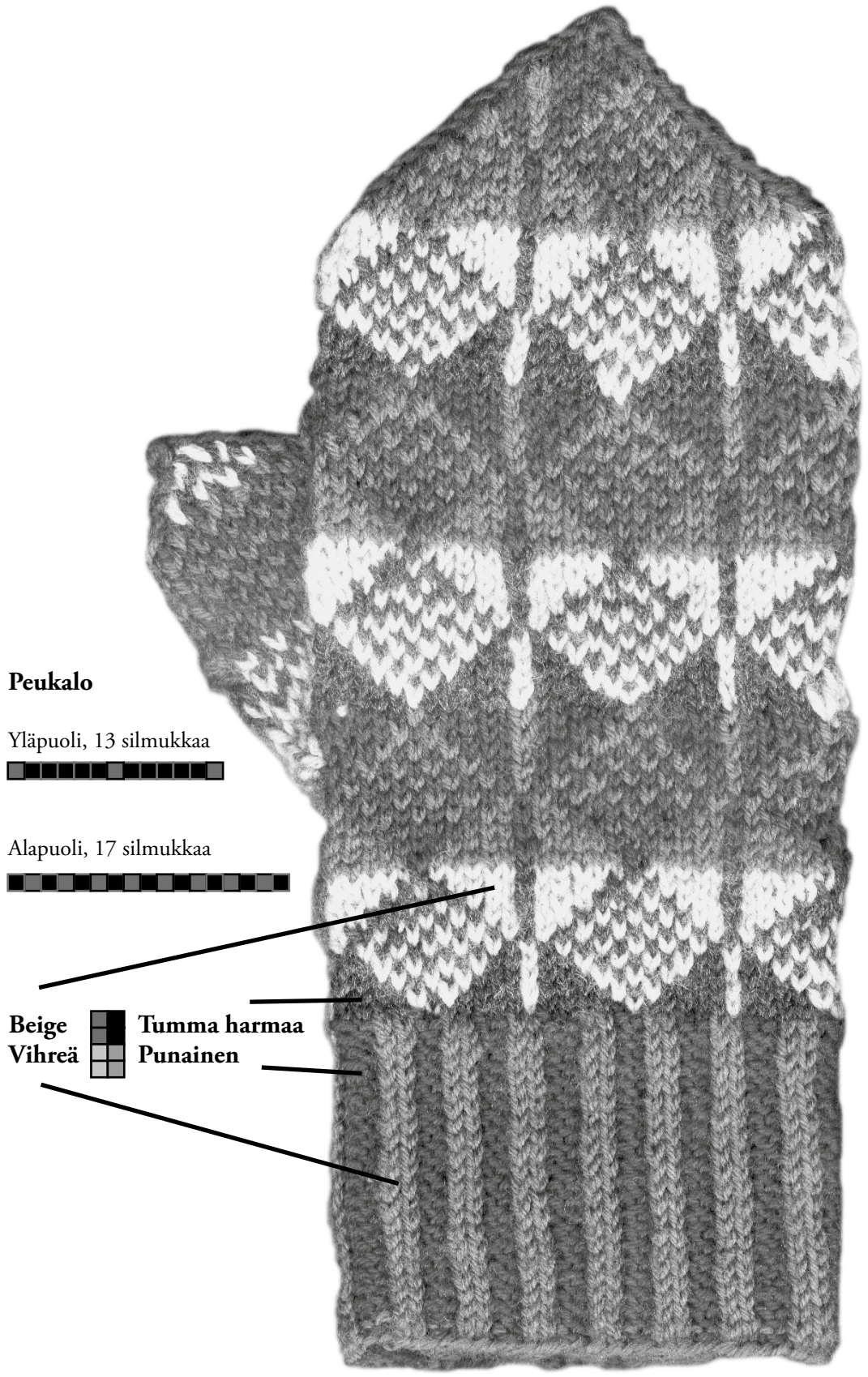

Koivistolaiset kintaat pukinkonttiin

Nyt voimme yhdessä toteuttaa perinteen siirtoa oikein kädestä pitäen. Långin Pirkko on luvannut auttaa ja ohjeistaa näiden koivistolaismallisten kintaiden tekemisessä niin, että jouluksi vielä ehtisi saada valmista. Eikä tällä kertaa tarvitse varautua talveen lainaamalla norjalaismallisia kuvioita, meillä on ihan omat perinnekuviomme käytettäväksi. Näiden kintaiden malli oli siis ne Frimanin Leenan parsitut, jotka Pirkko jalosti malliksi. Ohjeita seuraamalla tulee lapasten kooksi 6-7.

Ensin tarvikkeet. Pirkolla oli 2,5 bambupuikot ja Regia langat punaista, vihreää, beigeä ja mustanpuhuvaa tummaa harmaata. Regian värimallistosta löytyvät värit 17, 522, 2054 ja 2092 joita mallin lapasissa on käytetty. Lanka oli aika ohutta sekoitevillalankaa, jossa on 75% villaa ja 25% polyamidia, siis kaupunkilaisversio kalastajien kintaista.

Luodaan 60 silmukkaa. Varsi neulotaan 2 oikein punaisella ja 2 nurin vihreällä. Yhteensä 20 kerrosta. Sitten aletaan oheisen kuvan mukainen kuviointi. Kintaat neulotaan oikean silmukoilla vaihdellen värejä mallipiirroksen mukaan. Jos samaa väriä on vähintään kolme silmukkaa, kannattaa langat kiertää nurjalla puolella keskenään, jotta lapasen sisällä eivät sormet sitten takertelisi langan lenkkeihin.

Peukalon paikka näkyy piirroksessa. Peukalon päällispuolella jatketaan samaa kuviointia, mutta sisäpinnalle tehdään vahvaa 1+1 silmukan neulosta. Mallipiirros näyttää rytmin.

Kun peukalon kärjessä kuviossa on 4 punaista silmukkaa aloitetaan kärkikavennus punaisella.

Kun koko kintaan kuviointi on saatu valmiiksi, tehdään kärkikavennus niin ikään punaisella. Ja jos joku ohjeita seuraava on kuten minä, eikä muista tai osaa peukalosilmukoita poimia tai kaventaa, niin viisainta on kääntyä niiden mummojen puoleen, joilla taito on automaattisena mielessä.

Itse lähden nyt lankojen hankintaan. Kerron kyllä tarkemmin kavennuksista, kunhan siihen asti selviän. Ajatus että näiden kintaiden mallit ja seikkaperäiset valmistusohjeet löytyisivät jatkossa myös netistä. Alkuun pääsee jokainen siis kaks´oikein kaks´nurin.

Riikka Salokannel

---

saivat kotiin vietäväksi pehmolelun ja piirustusvälineet. Palkituiksi valittiin Rasmus Lindström 3v, Mari Pitkäranta 4v ja Anu Saarinen 5v. Seuraavan sarjan 7-11v voittajat olivat: 1. Niko Teikari 9v, 2. Juho Pitkäranta 7v ja jaetulla kolmannella sijalla olivat Isa Rytkönen 9v ja Katriina Mannonen 10v. 12-17 - vuotiaiden sarjassa oli vain 2 osallistujaa, Natalia Teikari 12v ja Kim Teikari 13v, jotka saivat kumpikin kunniamaininnan.

Ensimmäistä kertaa juhlille oli järjestetty myös valokuvaustehtävä lapsille. Mukavia kuvia tuli Liisa Ake-Helariutan lapsenlapsilta Oskari ja Minna Jokiselta ja Veronica Harhalalta. Niitä kävivät vanhempi väki runsaasti ja innokkaasti ihailemassa, ja toivotaankin ensi kesäksi vielä huomattavasti aktiivisempaa osallistumista.

Tänä vuonna kaikissa ennakkotiedotteissa oli myös mainittu lapsille tarkoitetut ohjelmat. Se tuottikin tulosta, silla pajoihin osallistui kolmisenkymmentä pientä taitajanalkua. Heille oli tarjolla sekä perinnekäsityötä että kuvataiteilua. Taidepajassa ohjaamassa olivat Tuula Kiiskinen ja Jaana van Schevikhoven sekä Amerikasta asti juhlille tullut Urve Virkkilä-Perry.

On todella tärkeää, että juhlilla on myös lapsille ja nuorille tarkoitettua puuhaa ja ohjelmaa. Näin saamme myös seuramme tulevaisuudelle tärkeitä nuoremman polven edustajia mukaan toimintaan.

Taidetoimikunta
Leena Airaksinen ja Marja Sailo

Turun ja ympäristön Koivistolaiset 45 -vuotiaita.

Koivistolaisten hajautuminen rauhan tultua moniin eri sijoituspaikkoihin aiheutti aikanaan koivistolaisten kesäjuhlien järjestelyvastuiden myös hajaantuneen monille paikkakunnille.

Alussa toimittiinkin siten, että järjestävällä paikkakunnalla haalittiin joukko, jonka vastuulle järjestelyt lankesivat. Kuitenkin havaittiin, että yhteydenpito pelkästään Koivisto-seuran puitteissa oli liian hankalaa ja niinpä eri paikkakunnille syntyi ja synnytettiin rekisteröity tai rekisteröimätön Koivisto- kerho tai -yhdistys. Turussa tuosta tapahtumasta oli keväällä vierähtänyt 45 vuotta.

Ottaen huomioon jäsenistön ikäjakautuman, johtokunta esitti, että näinkin epätäsmällinen syntymäpäivä olisi juhlan arvoinen, olimmehan viime vuonna juhlineet kajuutankin 35-vuotistaivalta.

21.10. kokoontui yli 70-henkinen joukko koivistolaisia Piikkiön Kavaltoon, jossa navetanvintille meille oli katettu juhlavat pöydät juhlan viettoon. Tulkoon tässä jo mainittua, että Piikkiö oli talvisodan jälkeen usean koivistolaisperheen sijoituspaikkana.

Illan ohjelmallisen osuuden runkona olivat eri kuorot, joista omat “Messitytöt” tietysti ottivat aloitusvuoron ja heidän jälkeensä lavan varasi viihdekuoro “Carmeninae”. Esitykset koreografeineen tarjosivat nautintoa sekä korville että silmille. Onhan kuoro ollut kärkisijoilla Kotkan Meripäivillä ja pari vuotta sitten voitti valtakunnallisen viihdekuorokilvan. Meille valitettavana asiana oli, että kesään sattunut “babybuumi” verotti laulajamäärää.

Yhdistyksen naisjaoston valitsemat olivat käyneet ennakkoon opastamassa talon väkeä, jotta pitopöydän anti olisi koivistolainen. Voitaneen sanoa, että neuvoista oli otettu vaari ja eipä monikaan ollut saanut pitkään aikaan niin maukasta karjalan pataa kuin pöydässä tarjolla oli.

Kun vatsa oli täynnänsä niin “Jaalamiehet” virittivät laulunsa. Lauluesitysten väliin Kyllikki Orvasto esitti Kirsti Laaksosen runon Koiviston kirkko, 100v ja myös sihteerimme Airi Saarinen oli jo kaukokatseisesti ryhtynyt kesällä keräämään aineistoa mahdollista 50-vuotis historiikkiä varten ja niinpä Unto Jack ja Airi olivat siitä tehneet toimintaa valoittavan elävän esityksen - juhlapuheen.

Ja sittenkö oli kakun vuoro? Ei herrane aika, meill ol kohvi kans porkkana-puolukkapiirakkaa. Moni ei oikein muistanutkaan milloin oli sitä edellisen kerran saanut.

Perniöläisten kanssa on meillä viime aikoina ollut varsin paljon yhteistoimintaa ja heidän onnittelut toivat Ahti Kaukiainen ja Hellevi Päivälinna. Raumalaiset muistivat pohjoisena naapurina. Kiitos teille molemmille. Vaikka ulkona ilma oli syksyisen sateinen, tuntui siltä, että juhlaan osallistujien keskuudessa paistoi kesäinen aurinko. Päätelmä perustuu siihen, että kun jotain tapahtui, niin sitä kuunneltiin, mutta lopun aikaa kyll myö haastettii.

Eero ahtikari

Cameninaet vauhdissa

Arvokkaat Jaalamiehet

Messitytöt Carmeninaen tukemana

Kotikylääni Patalaa pelastamassa

Jouduin 17 vuotiaana armeijaan Helmikuun lopulla 1944 mäkiluodon linnakkeelle, lähelle Porkkalaa. Alokasaika oli 3 kuukautta.

Koulutus oli pääosassa kenttäpalvelua ja poikien kiusaamista. Tappamisen taitoja ei opetettu, ei edes ampumista. Toukokuun lopulla muutimme Saarenpään linnakkeelle. Saarenpäässä ammuin ensimmäisen ja viimeisen kerran koulutuksen aikana kiväärillä. Minun kanssani ampumassa olleet 4 poikaa ampuivat ohi taulun. Heille tehtiin 2 metriset lautakiväärit jolla he vapaa-aikana harjoittelivat tähtäystä. Meistä suurimmasta osasta piti tulla tykkimiehiä, vain kaikkein pienimmistä pojuista tehtiin konekiväärijoukkue. Muutama päivä harjoiteltiin konekivääri suljettuna. Kiväärin lukko purettiin, puhdistettiin ja kasattiin joka päivä, mutta ampumista ei opetettu.

Sitten tuli Kannaksen suurhyökäys. Kaikki koulutus loppui ja ruvettiin pitämään sotaharjoituksia. Juostiin metsässä ja huudettiin, laukaus, laukaus, laukaus. Komppanian päällikkö tuli katsomaan sotaharjoitusta. Pian komppania huudettiin kasaantumaan. Kapteeni aloitti puheensa. Täytyykö minun kuolla tällaisen joukon mukana: komppania maahan. Me pojat löimme heti maihin, sillä tämän me kyllä osasimme. Kouluttajat jäivät seisomaan, mutta pian kuului uusi karjaisu. Minä sanoin komppania maahan, nyt oli koko komppania kuin silakat vartaassa Saarenpään kankaalla.

Sitten tuli määräys lähteä rintamalle. Seuraavana aamuna menimme salmen yli kauppalaan kuin rauhan aikana. Kauppalasta läksimme autolla johonkin Kuolemanjärvelle. Parrakkaita ja likaisia miehiä tuli jatkuvasti vastaan. Pysähdyimme johonkin Kuolemanjärvellä tiheään metsikköön. Kuului valtava sodan melske. Olimme olleett síellä muutaman tunnin, kun kaksi parrakasta miestä ajoi hevosella kovalla vauhdilla metsään lentokoneilta suojaan. Toinen oli Viljo Talo Patalasta ja toinen Elvi Pulli Saarenpäästä. He tulivat junasta ja väittivät venäläisten olevan jo huomenna tässä paikassa. Miehet lähtivät ajamaan kohti Koivistoa, ja me läksimme perässä marssimaan kohti Muurilaa. Kapteeni oli saanut päämajasta peruutettua meidän rintamalle menon. Meidät määrättiin kaivamaan taisteluhauta Muurilan ja Suomenlahden väliselle kannakselle yöhön mennessä. Onneksi maa oli hukkamaata. Illalla kello 11 oli työ tehty. Seuraavana yönä Venäläset tulivat läpi tästä linjasta. Me marssimme Humaljoelle ja olimme siellä yötä. Aamulla menimme Koivistolle ja majoituimme Holmiqin taloon. Iltapäivällä menimme proomulla yli salmen Patalan laituriin. Yksikin lentokone olisi voinut upottaa meidät, mutta hyvä tuuri jatkui.

Patalassa meidän vastuualueeksi määrättiin Kauppalan vastapäätä oleva ranta Kuninkaanniemestä Kokiniemeen. Kokiniemessä oleva iso vanha korsu oli meidän tukikohta ja levähdyspaikka. Koulusaunan myyrypadassa alettiin keittää ruokaa. Ensimmäisenä yönä pojat sahasivat laiturin kannatuspilarit poikki.

Lentokoneet lensivät kokopäivän Saarenpäällä. Yksi kone putosi Patalanlahteen. Pojat rupesivat etsimään taloista lapasia. Jere Kokkolan vintistä löytyi venäläinen kapteeni sikeässä unessa, jonka he saivat vangiksi. Vanki asui korsussa meidän kapteenin, joka osasi Venäjää, kanssa. Minulla oli ainutlaatuinen tilaisuus katsella Piisaaren maihinnousua. Olin eräänä aamuyönä vartiotornissa vartiossa, kun Penttilästä päin alkoi tulla laivoja pienin välein. Laivoja yli 5 kpl. Laivat eivät olleet sumun seassa, eikä niitä ammuttu, niin kuin olen jostakin lukenut. Miksi muuten salmea ei oltu miinoitettu? Kun laivat lähestyivät Härkälää, niin alkoi nousta valtavavia vesipatsaita, sillä saarenpään suuret tykit alkoivat ampua, mutta aivan liian oikealle. Laivat alkoivat sumuttaa ja nousta maihin Piisaareen, jossa vastassa oli vain vartiomies.

Meidän konekiväärin puolijoukkue sai määräyksen lähteä Piisaaren rintaman alle. Menimme Hovimäelle vartioimaan kuljetusta Eirtilään. Kuljetusta ei tullut mutta lähetti toi määräyksen: meidän on mentävä asemiin Patlan ja Hyttölän välille, sillä saaret evakuoidaan ensiyön aikana. Me kaivoimme asemat tien viereen Hyttölän rajalle. Meidän tarkoitus oli suojata joukkojen lähtö Patalasta. Ampujaksi rupesi meitä vuotta vanhempi korpraali Toimi Hiiri. Minut määrättiin patruunavyön syöttäjäksi. Illalla tuli tieto, että saarelta lähtö siirtyy vuorokaudella. Seuraavana päivänä tuli tieto, että linnake tyhjenee kello 7 mennessä illalla. Hytölästä tulijat sai 7 jälkeen ampua. Ne muutamat tunnit olivat elämäni jännittävintä aikaa.

Kun ketään ei tullut, niin läksimme tuntia ennen määräaikaa kohti Patalaa. Me kolme poikaa kannoimme kiväärin ja patruunalaukut, toiset pojat menivät menojaan. Patalaan tultaessa meitä olisi voinut olla venäläiset vastassa, sillä Patalan joukot olivat menneet jo monta tuntia sitten. Kuorossa heitettiin konekivääri ja patruunalaukut metsään ja juoksimme Eistilän rantaan. Eistilän rantapellolla linnakkeen hevoset jäivät suista ja moottoriveneen kuski oli hermostunut, että onko viimeiset miehet omia vai vieraita. Meri oli aivan tyyni. Tiurinsaaren laiturin luona oli uponnut suomalainen torpeedovene. Laituri oli täynnä ruokatavaraa varttumassa venäläisten tuloa. Tiurin saaren ranta josta saksalaiset alukset hakivat miehiä, oli kuin muurahaispesä. Yksikin lentokone tai tykki olisi tehnyt kauheaa jälkeä ja estänyt saarelle pääsyn. Venäläisten laiminlyönnin ja ilmiömäisen hyvän tuurin ansiosta pääsimme pois Koivistolta. Venäläiset koneet lakkasivat lentämästä kahden aikaan päivällä ,kun Venäjä nousi maihin Laatokan rannalla Viteleessä. Ilman saksalaisten maihinnousualuksia olisimme tuskin päässeet pois. Tulimme juhannusaattona Haminaan, josta läksimme iltapäivällä avoproomulla Virolahdelle. Satoi aivan kaatamalla. Kuivattelimme itsemme Virolahden tyhjissä taloissa. Juhannuksena marssimme Vilajaelle. Helmikuun alussa jouduimme kahtena eri päivänä Toukorinsaaren taisteluihin.

Toukorinsaaressa kaatui 265 miestä, haavoittui 500 miestä, joutui vangeiksi 25 miestä.

Tapio Kokkala

Kirjotuksii` ja kuulumissii`

ISÄ OMENAPUU

Myö vaimo kans ko pyöräiltii
Karijärveel kesäkuus,
ni matkaal männees ohitettii
entine koti, Haka kuus.
Poistullees mie sit aatteli,
et mie käyn katsomas,
et mitähä siel viel jäleel ois,
mi muistois säilyy vois.

Tie lavo takkaa oli tok
eellee paikallaa.
Mut melkee poluks muuttunt ol;
sain pyörää taluttaa.
Nii nurmettuntkii oli se,
et viel ko aika kulluu,
työ isä, äiti, veikkoje
kohtsillää unohtuu.

Jo aikoi sit, kyl tiesinkii,
ol koti purettu;
lato navettoinee, saunakkii
ol alas puskettu;
ja lauvat, siporeksitkii,
vaik vielkii valkoset,
pois johokii ol kuletettu.
Vai liekö tuhottu.

Ja kivimäki, mi pihamaaks
tynamiitil raivattii,
kasvo viel, niiko aikannaa,
apilaa, lupiinii.
Mut äiti ruusupensahiist
ei ennää tietookaa!
Ja isä omenapuistkaa
yks kukki ainoastaa.

Puu viereel toine, kumara,
uupunt niiko isäkii.
Jos aikaa ol, isä omenapuitaa
helliil käsiil hoiteli.
Kui hyvä, ettei ennää hää
oo paikkaa näkemäs!
Saap hoiella nyt kauniimpii
hää puita kukkivii.

25. syyskuuta 2006
Martti Piela

IHMISE MITTA?

Tiilest hyö tekkiit sen kolmanne koin.
Et maailma myrskyis se kestänt ois
lapsiil ja lapselapsiilki viel,
et rauhas assuu saisiit hyö siel.

Maailma teil läksiit lapseet
nii paljo ko höit ol.
Perustiit perreet;
kotoon käivät, millo aikaa höil ol.

Kaks kertaa Koivistool hyö koit
rakensiit,
kaks kertaa tuleel soat koit höilt
hävittiit.
Ei kestänt kolmaskaa,
vaik kivvee ol se.
Onks kaik työ tääl turhaa?
Mitta onks työ ihmise?

Työs uupuneet vanhemmat
sinne kutsun saivat,
mihi kerra kaik aikannaa
oman kutsun saavat.

26. lokakuuta 2006
Martti Piela

ENKEEL

Kolmekymmääntluvu alkupuol
ol kovvaa aikaa Koivistool
niiko muualkii koko täs maailmas.
Lama alko kaukaan Ameriikas.

Kiiri kaiku Mustast maanantaist
Saarepäähäkkii,
Suomelahe perukoil ast.
Monnee perreesee sai nälkä vierahaks.
Pula-aikaa jatku ainaskii vuos tai kaks.

Ei riittänt työtä kaikiil koivistolaisiil.
Kantajii ei tarvittu Holmingiil.
Ei lastattu laivoi satamas.
Retiil oottaneet ei laivat vuoroaa.

Heleää heinäkuu aikaa ko elettii,
heinäteo päivii lämpimii,
elo Hyttöläskii ol käynt hankalaks.
Ja perreesee justii syntynt taas uus laps.

Ei työtä olt isääl, ei äitiilkä.
Leipäpallaa ei antaa olt ees pieniilkä.
Mut iha niiko taivaa Herra enkeli,
tul käymää siskollaa Selmi-täti.

Patala-äitihä hänet ol lähettänt,
kaks tuoretta leipää hää ol
mukkaa pant
ja seitsemä markkaa kukkaroo,
niiko sanoaksee lapseel: Tervetulloo!

Kaik lapsetha olliit Äitiil rakkahii,
mut varti verra enemmä
hää varmast rakasti
tätä lastaa, kuka jo tulleessaa
pelastukse toi perreel,
tul leipä mukannaa.

Lapse syntymäpäivä ol Äitist
niiko merkki:
Siust ja lapsistais
kyl Herra huolehtii;
saat ellää ja nähhä lapselapseiski.
Ei hylkää Herra, vaik koittelooki.

4. marraskuuta 2006
Martti Piela

Paljasjalan hämärikko-ajatuksia elämästä - eilisestä - huomisesta

Iskelmälaulaja laulaa elämän valttikorteista ja toinen kuinka kortit kertoo kohtalomme. Kuvitelkaamme, että olemme jokainen osallistuneet tilaisuuteen jossakin, missä on kullekin meistä jaettu kortit, joilla joudumme elämämme pelin pelaamaan.

Mitenkä tässä jakotilaisuudessa on meille koivistolaisille käynyt? Täytynee todeta, että paremminkin olisi voinut käydä, mutta ehkä meillä on ollut perimästä saatua pelisilmää, jonka ansiosta me kaikesta huolimatta olemme pärjänneet ainakin kohtuullisesti, jos ei peräti hyvin. Ehkä siellä jossain elon vaiheessa pyrki tajuntaamme ajatus, että minun kohdallani elämä on ollut täynnä ongelmia ja vaikeita asioita, joita vain joudun ratkaisemaan. Elovuosien karttuessa olemme havainneet, että jokaiselle on varattu oma todellisuus, jonka joutuu elämään, kokemaan ja ratkaisemaan.

Me paljasjalat olemme elonkaaressamme tulleet vaiheeseen, jossa eräitten jälkipolven edustajien mielestä olemme siirtyneet jatkoajalle. On vanha sanonta "elämä opettaa, jos ei muuta niin hiljaa kävelemään". Meille se on jokaiselle opettanut, että elämän arvoa ei mitata elomme pituuden, vaan sisällön perusteella.

Kaikki alkaa jostakin ja päättyy johonkin. Meidän paljasjalkojen elontaival alkoi kauniista ja meille läheisistä Koiviston kotikylistä. Mieleemme on lähtemättömästi piirtyneet hienot lämpimät hiekkarannat, hailien haju ja veneitten tervantuoksu. Missä ja koska saavumme loppupäähän, se on onneksi tuntematon. Elämämme viimeinen käyttöpäivä ei ole meidän kenenkään tiedossa. Jatkamme eloamme touhuten ja nauttien, sillä käyttämättömästä elämästä ei saa mitään takaisin.

Senjori -kilta otti ensiaskeleita Karhulan Koivisto-juhlilla. Pidetyn palaverin yhteinen näkemys oli, että tapaamisia on syytä tulevaisuudessa järjestää noin pari kertaa vuodessa. Allekirjoittanut asetettiin asiaa viemään eteenpäin rajattomin valtuuksin. Ensimmäiseksi käytän valtuuksiani toimikunnan nimeämiseen tapaamisen järjestämiseksi kevätkesällä 2007. Toimikuntaan kelpuutan Airi Saarisen ja Rainer Tuulen Turusta, Aarne Tölkön Porvoosta, Tuomo Jaakkolan Helsingistä ja Paula Hovin Pornaisista itseni lisäksi. Teidät paljasjalat, jotka nyt jäitte toimikunnan ulkopuolelle määrään toimimaan suusta suuhun lähettiläinä senjorien keskuudessa, että kun suunnitelmat tilaisuuden toteuttamiseen ovat valmiit jokainen paljasjalka tuntee velvollisuudekseen lähteä matkaan, tai suunniteltuun tilaisuuteen.

Meillä kaikilla on vielä epämääräinen aika vaikuttaa elämämme sisältöön. Emmekö haluaisi palata juurillemme. Synnyinpensas on jäniksenkin pojalle läheinen. Senjorit, samasta pensaasta on elämämme alkanut, paljon samantapaista olemme elomme polulla kokeneet, jopa voi sanoa kestäneet, eikö nämä yhteydet jo suorastaan huuda tapaamaan toisiamme.

Kokemuksemme elonpolulla on opettanut, että sillä polulla ei ole syytä pelätä Mylly-Mattia. Elämän tie on yksisuuntainen. Te jälkipolvet, teillä on vielä pitkä taival matkaa jäljellä, mitä nopeammin oivallatte elontien yksisuuntaisuuden, sen johdonmukaisempi on tekemänne taival.

Senjorit, ottakaamme elontien loppukirin motoksi; Haluamme elää osan siitä lapsuutemme muistojen ja ystävien parissa, iloisesti ja voimakkaasti, vaikka se sitten olisi päivän lyhyempi.

Helge Teikari

SÄHKÖURAKOINTI
KIIKKA & KONTTILA OY
SÄHKÖASENNUSTOIMINTA A SÄHKÖ URAKOITSIJA
PL 19 00581 HELSINKI
Susitie 12 00800 HELSINKI
PUH. 09-8624 2040
FAX 09-8624 2050

Hollming

Karjala-myymälä Karjala-tuotteiden erikoisliike
Tilaa ilmainen kuvastomme
Puh. 05-541 4650, Kauppakatu 41, Lappeenranta
www.kareliaklubi.com — kauppa@kareliaklubi.com.

MATKATOIMISTOPALVELUT RYHMILLE, TILAUSAJOT
PORNAISTEN MATKAILU OY
P. 019-664 7269, 0400-184 899 07170 PORNAINEN

Suomalaista puutavaraa
- tärkeintä on hyvä laatu,
HAVESA
HAMINAN VEISTOSAHA OY
HAVESA TIMBER OY
TANTTUTIE 6, 49460 HAMINA, Puh.: (05)7575 200, Fax.: (05) 7575 250
E-mail: havesa.timber@havesa.fi www.havesa.fi

Mainos ja tabloid -lehdet
painaa
Lehtipaino Keskiuusimaa
Riihimäki

KOIVISTON AUTO
www.koivistonauto.fi

Onnitteluit` ja muistamissii`

JUHA TIKANDER on valmistunut restonomiksi (AMK) Helsingin liiketalouden ammattikorkeakoulusta.

Äidin vanhemmat, Robert ja Alma Hovi, kotoisin Koiviston Vatnuorin kylästä.

Tohtorinväitös

Filosofian maisteri LARI LEHTIÖ väitteli 10.11.2006 Helsingin yliopiston biotieteellisessä tiedekunnassa aiheenaan "Enzymes with radical tendensies: the PFL family".

Larin vanhemmat ovat Maritta (os. Hörkkö) ja Lasse Lehtiö Salosta. Isovanhemmat jo edesmenneet Milja (os. Repo) Koiviston Tetriniemestä ja Onni Hörkkö (Lepikon Onni) Johanneksen Koskijärveltä.

SARI GOLFZ (os. Manininen) on valmistunut kasvatustieteen maisteriksi ja luokanopettajaksi Helsingin Yliopistosta.

Sarin mummo Oili Manninen os. Mäkeläinen Koiviston Penttilästä. Vaari Eino Manninen Mäntsälästä.

Valmistunut kiittää saamastaan stipendistä.

Tällä palstalla julkaisemme myös kuvallisia onnitteluja 6e/kuva.

Aineisto vastaanotetaan mieluiten digitaalisena, otsikolla: Koiviston viesti/onnittelut, osoitteeseen: studio@salokanneltoivonen.fi. Muussa tapauksessa disketti tai CD-levy.
Valokuva osoitteeseen: Studio Salokannel & Toivonen, Päijänteenkatu 11, 15140 Lahti.

Tekstiä voit liittää mukaan tekstiä 90 kirjaimen verran.

Kuvien lähetys omalla vastuulla. Kuvat palautetaan vain jos mukana on osoitteellinen kirjekuori postimerkkeineen.

Tääl` tapahtuu

Karhulan ja ympäristön Koivistolaiset

Kerhon pikkujoulu 26.11.2006 klo 15.00
RAVINTOLA HOVINKOSKI
Jokirannantie 8. KYMINLINNA

Sitovat ilmoittautumiset
Tuula p. 044-522 80 98 tai
Eeva-Marjatta p. 285 035 tai 050-322 7516

Viettäkäämme yhdessä iloinen Pikkujoulu
Tervetuloa!
Johtokunta.

Perniön ja ympäristön Koivisto-kerhon
PIKKUJOULU-JUHLA
maanantaina 11.12.2006 klo 18.00 alkaen
Perniön seurakuntatalossa.
Puuroa, kahvia, pukki, arvontaa ym.

Tervetuloa!
Johtokunta.

Turun ja ympäristön Koivistolaiset

Joulujuhlaa vietetään lauantaina 3.12.2006 klo 15 alkaen Ravintola Sinisessä Hetkessä, Ruohonpääntie 27, Turku. Jouluiseen ohjelmaan kuuluu myös joulupukin vierailu, joten otathan mukaasi pienen (n. 3 euroa) nimettömän paketin pukin konttiin. Jouluaterian takia ilmoita tulostasi 24.11. mennessä

Airi Saarinen puh. 239 0611 tai 0400-538 443.

Tervetuloa mukaan!
Johtokunta.

Turun ja ympäristön Koivistolaiset
Lähdemme sulattelemaan joulua Viking-risteilylle
Turku-Tukholma-Turku
Lähtö Amorellalla Turusta keskiviikkona 10.1.2007 klo 8.45.
Paluu seuraavana päivänä klo 7.30.
Edulliseen risteilyhintaan 20 €/henk. sisältyy:
- A-luokan (ikkunallinen) hytti/2 hengen hytissä
- Buffet lounas ruokajuomineen
- kahvi- ja pullakuponki
- omaohjelmallinen tilaisuus arpajaisineen

Sitovat ilmoittautumiset 20.12.2006 mennessä

Airi Saarinen puh. 239 0611 tai 0400-538 443.
Tervetuloa mukaan!
Johtokunta.

Uusi kirja koivistolaisille ja jälkipolville joululahjaksi!

Maire Sainio
os. Taberman
kertoo mielenkiintoisesti elämäkerrassaan

"Kannakselaistytöstä evakoksi tynkä-Suomeen"

lapsuudestaan ja nuoruudestaan Koivistolla.

Kirjan hinta on 25 €
(sis. postikulut)

Tiedustelut
Toivo Sainio
puh. 09- 56 24 829

JOULULAHJAKSI

Leena Rossi: KOIVISTON ARKIELÄMÄÄ 1880-luvulta 1930-luvulle	25e
Leena Rossi: KOIVISTOLAISET EVAKOSSA	25e
I KOIVISTON MERENKULUN HISTORIA	8,5e
II HONKALAIVAT JA HALKOLASTIT	8,5e
LÄNSIKANNAKSEN MURREKIRJA	8,5e
NELJÄNNESVUOSISATA LOTTATYÖTÄ KOIVISTOLLA	5e
SANAPARSII KOIVISTOLT	8,5e
KOIVISTON HISTORIA	15e
MERENKÄVIJÄN MUISTELMIA	5e
KOIVISTON YHTEISKOULU, matrikkeli	5,5e
KOIVISTON KOLMET KASVOT	6e
KURKELA - HOIKKALA kuvina	20e

(lisäksi postimaksu)

Tilaukset:
Koivisto-Säätiö, Pertti Hoikkala
Vanha Veckjärventie 11, 06150 Porvoo
puh. 040-5835 397

Nyt jouluksi rosollin tekoon

Hakkeluslaatikko ja rauta 35€

Koivistotuotteiden tilauksia ottaa vastaan Suomen Koivisto-Seura r.y.n Sihteeri, Marja-Leena Montonen Susisuontie 36, 06200 Porvoo.
puh. 019-668 811, 040-500 5026

Runokirja
LENTÄVÄN LEHDEN LAULU

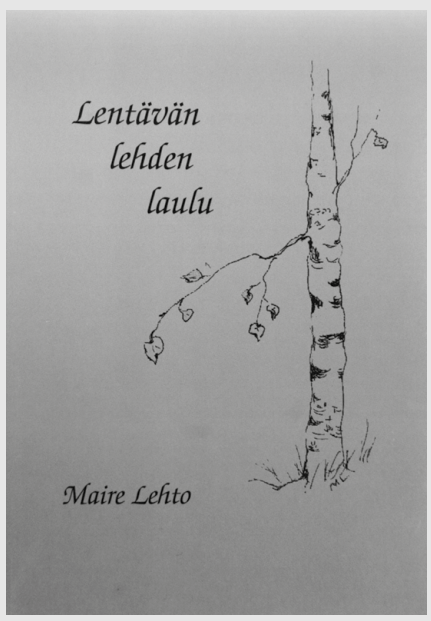

I osa
Keväästä syksyyn
II osa
Menneestä tulevaan
III osa
Särkynyt kannel
IV osa
Kylvövakka

Kirjan hinta on 10 €

Tiedustelut ja tilaukset suoraan kirjoittajalta:
Topias Hytin tytär
Maire Lehto
ent. Saima Hytti
Saarenpäästä
puh. 02-4384 197